

ITÄ-AASIA

Aasia on kooltaan ja väestömäärältään suurin maanosa, ja sillä on erittäin suuri geostrateginen merkitys EU:lle. EU:lla on Itä-Aasiassa kolme strategista kumppania: Kiina, Japani ja Korean tasavalta. EU:lla on alueella turvallisuuteen liittyviä huolenaiheita, kuten Pohjois-Korean ydinuhka sekä merialuekiistat Etelä-Kiinan merellä. EU on voimakas taloudellinen toimija ja merkittävä kehitysavun ja avun antaja, ja se työskentelee hallintorakenteiden lujittamiseksi ja demokratian, hyvän hallinnon sekä ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Tässä luvussa esitellään Itä-Aasian aluetta. Katso myös Etelä-Aasiaa ([5.6.7](#)) ja Kaakkois-Aasiaa ([5.6.9](#)) koskevat luvut.

OIKEUSPERUSTA

- Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) V osasto (EU:n ulkoinen toiminta)
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 206 ja 207 artikla (kauppa) sekä 216–219 artikla (kansainväliset sopimukset)
- kumppanuus- ja yhteistyösopimukset (kahdenväliset suhteet)

ITÄ-AASIA

A. Kiina

EU palautti suhteet Kiinaan vuonna 1994, mutta vuoden 1989 tapahtumien jälkeen asetettu EU:n asevientikielto on yhä voimassa. Kasvava taloudellinen ja geopoliittinen keskinäisriippuvuus osapuolten välillä käy ilmi yhteisessä vuoteen 2020 ulottuvassa EU:n ja Kiinan strategisessa yhteistyöohjelmassa, joka on syventänyt ja laajentanut yhteistyötä useilla aloilla, kuten ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, taloudellisessa kehityksessä, globaalihallinnassa ja monenvälisessä yhteistyössä kaupankäynnissä ja investoinneissa, sosiaalialalla, ympäristökysymyksissä sekä muilla aloilla, kuten ihmisten välisissä yhteyksissä. Unioni hyväksyi EU:n uuden Kiinan-strategian lähtökohdat vuonna 2016.

EU:n ja Kiinan 21. huippukokous pidettiin Brysselissä 9. huhtikuuta 2019 EU:n ja Kiinan huippukokouksen valmistelusta 18. maaliskuuta 2019 käydyn strategisen vuoropuhelun jälkeen. [Vuonna 2019 annetussa yhteisessä julkilausumassa](#) otetaan huomioon uudet pyrkimykset tehdä yhteistyötä globaalien haasteiden parissa ja lisäksi vauhditetaan kahdenvälisiä taloudellisia suhteita, jotka perustuvat paljon enemmän syrjimättömyyteen, oikeudenmukaiseen kilpailuun ja tasapuolisiin toimintaedellytyksiin.

EU ja Kiina sopivat erityisesti, että ne pyrkivät löytämään ratkaisuja moniin kummankin osapuolen havaitsemiin keskeisiin esteisiin ja että tilannetta tarkastellaan seuraavassa EU:n ja Kiinan huippukokouksessa.

Yhteisessä julkilausumassa vahvistettiin, että globaaleina toimijoina EU ja Kiina vastaavat yhteisesti ilmastomuutoksen, Pariisin COP21-ilmastosopimuksen täytäntöönpanon ja yleisten turvallisuusuhkien kaltaisten alueellisten ja globaalien haasteiden käsittelystä, terrorismin torjunta ja kyberturvallisuus mukaan luettuina, ja noudattavat Iranin kanssa tehtyä Iranin ydinohjelmaa koskevaa yhteistä kattavaa toimintasuunnitelmaa. Osapuolet myös vakuuttivat päättäväisesti vahvistavansa monenkeskisyyttä ja sääntöihin perustuvaa monenvälistä kauppajärjestelmää, mukaan lukien kansainvälisten valuutta- ja rahoitusjärjestelmien (myös Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenkiintiöt) ja Maailman kauppajärjestön (WTO) uudistaminen, jota käsittelevän yhteisen työryhmän EU ja Kiina ovat jo perustaneet. Ne vahvistivat G20:n merkityksen tärkeimpänä kansainvälisen taloudellisen ja finanssiyhteistyön foorumina monenvälisen järjestelmän ylläpitämisen kannalta. Osapuolet sitoutuivat myös parantamaan markkinasääntöihin, avoimuuteen, avoimeen hankintamenettelyyn, tasapuolisiin toimintaedellytyksiin ja oikeudenmukaiseen kilpailuun perustuvia Euroopan ja Aasian välisiä yhteyksiä sekä luomaan Euroopan ja Aasian yhteyksiä koskevan EU:n strategian ja Kiinan uusi silkkitie -aloitteen välisiä synergioita.

EU ja Kiina päättivät tehdä vuonna 2020 kunnianhimoisen kattavan investointisopimuksen, jonka tarkoituksena on luoda tasapuoliset toimintaedellytykset liiketoiminnalle, tarjota uusia markkinamahdollisuuksia sekä suojella sijoittajia ja näiden investointeja ja antaa molemmille osapuolille mahdollisuus harkita laajempia ja syvälekäyvämpiä tavoitteita.

EU on edelleen Kiinan suurin kauppakumppani, ja Kiina on EU:n toiseksi suurin kauppakumppani. EU:n ja Kiinan tavarakaupan arvo on yli 1,5 miljardia euroa päivässä, ja EU:n viennin arvo oli 210 miljardia euroa ja tuonnin arvo kaikkiaan 395 miljardia euroa vuonna 2018. EU:n palveluvienti Kiinaan vuonna 2017 oli 44 miljardia euroa, ja se toi 28 miljardia euron arvosta palveluja. Vuonna 2017 Kiinan suorat ulkomaiset investoinnit unioniin olivat noin 30 miljardia euroa, kun taas EU:n Kiinaan tekemien suorien ulkomaisten investointien arvioitiin olevan 6–7 miljardia euroa.

Parlamentti on kiinnittänyt huomiota Kiinan ihmisoikeusloukkauksiin, esimerkiksi mielivaltaisiin pidätyksiin, työleireihin, kuolemanrangaistukseen, sananvapauden ja yhdistymisvapauden rajoituksiin, pakkoabortteihin ja tukahduttamispolitiikkaan [Tiibetissä](#) ja Xinjiangissa. Parlamentti on myös tukenut Kiinan kansalaisten vaatimuksia todellisista poliittisista uudistuksista^[1] ja tuominut yksittäisten ihmisoikeuksien puolustajien ja aktivistien kohtelun. Kiina vastustaa tiukasti ulkopuolista ”puuttumista” sisäisiin asioihinsa, myös ihmisoikeuskysymyksissä. EU:n ja Kiinan ihmisoikeusvuoropuhelun 37. kierros järjestettiin huhtikuussa 2019.

B. Taiwan

EU on sitoutunut yhden Kiinan politiikkaan eikä tunnusta Taiwania itsenäiseksi valtioksi. EU kuitenkin jatkaa kanssakäymistään Taiwanin kanssa ei-poliittisilla aloilla, mukaan

---

[1]Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. maaliskuuta 2013 EU:n ja Kiinan suhteista (EUVL C 36, 29.1.2016, s. 126).

lukien kaupankäynnin, tutkimustoiminnan ja ilmastonmuutoksen kaltaiset kaupalliset ja taloudelliset alat.

EU on kehittänyt Taiwanin kanssa talous- ja kauppakysymyksiä koskevaa jäseneltyä vuoropuhelua monilla aloilla, kuten auto-, lääke- ja kosmetiikkateollisuudessa sekä lääkinnällisten laitteiden valmistuksen alalla. EU on Taiwanin neljänneksi suurin kauppakumppani Kiinan, Yhdysvaltojen ja Japanin jälkeen, ja tavarakauppa EU:n ja Taiwanin välillä nousi vuonna 2018 uusiin ennätyslukemiin, 51,9 miljardiin euroon. EU on suurin investoija Taiwanissa: sen suorat ulkomaiset investoinnit Taiwaniin olivat 21,2 miljardia euroa vuonna 2017.

Parlamentti on toistuvasti kehottanut tiivistämään EU:n ja Taiwanin kahdenvälistä yhteistyötä sellaisilla aloilla kuin kauppa, tutkimus, kulttuuri, koulutus, ilmastonmuutos ja ympäristönsuojelu sekä ilmaissut tukensa EU:n ja Taiwanin välisestä investointisopimuksesta käytäville mahdollisille neuvotteluille.

EU ja Taiwan kävivät ensimmäiset vuotuiset ihmisoikeusneuvottelut 22. maaliskuuta 2018.

C. Hongkong

EU:n ja Hongkongin suhteisiin kuuluvat kauppa ja talouskehitys, tulliyhteistyö, innovointi ja teknologia, kilpailu, elintarviketurvallisuus, ympäristönsuojelu ja koulutus. EU oli vuonna 2018 Hongkongin toiseksi tärkein kauppakumppani Manner-Kiinan jälkeen, ja Hongkong oli EU:n 17. suurin tavarakaupan kauppakumppani ja palvelukaupassa kymmenenneksi suurin kumppani. EU:n ja Hongkongin 12. rakenteellinen vuoropuhelu järjestettiin joulukuussa 2018. Kaksikymmentä vuotta Hongkongin erityishallintoalueen perustamisen jälkeen [13. joulukuuta 2017 annetussa Euroopan parlamentin suosituksessa](#) korostetaan, että Hongkongin erityishallintoalueen peruslain (Basic Law) kunnioittamisella on keskeinen rooli suhteiden vahvistamisessa EU:n kanssa. Vaikka EU pitää kiinni ”yhden Kiinan” politiikasta ja toteaa, että Kiina vastustaa ”puuttumista sisäisiin asioihinsa”, suosituksessa tuomitaan Kiinan puuttuminen Hongkongin sisäisiin asioihin, mikä saattaa vaarantaa ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -mallin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden. EU poisti Hongkongin [veroasioissa yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden](#) luettelosta 12. maaliskuuta 2019 hallintoon tehtyjen asianmukaisten parannusten vuoksi.

D. Japani

Japani on ollut EU:n strateginen kumppani vuodesta 2003, ja se jakaa EU:n arvot, kuten ihmisoikeudet, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen. EU:n ja Japanin strateginen kumppanuussopimus, joka tuli väliaikaisesti voimaan 1. helmikuuta 2019 ja joka kattaa poliittisen vuoropuhelun ja toimintapoliittisen yhteistyön lisäksi yhteistyön alueellisissa ja maailmanlaajuisissa haasteissa, vie kumppanuuden uudelle tasolle. Sillä myös vahvistetaan Euroopan parlamentin ja Japanin parlamentin välistä vuoropuhelua. EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimus, joka on yksi EU:n kaikkein laaja-alaisimmista vapaakauppasopimuksista, tuli voimaan 1. helmikuuta 2019. Sen tarkoituksena on edistää molempien osapuolten kauppaa ja talouskasvua. Talouskumppanuussopimukseen sisältyy sekä tavarakauppaa että palveluja koskevia sitoumuksia, ja se muodostaa kahdenvälisiä investointeja edistävän kehyksen. Siinä

asetetaan myös kunnianhimoiset tavoitteet kestäväälle kehitykselle, ja se sisältää ensimmäistä kertaa konkreettisen sitoutumisen Pariisin ilmastopöytäkirjaan.

EU:lla ja Japanilla on yhteinen näkemys avoimesta ja sääntöihin perustuvasta maailmantaloudesta, joka takaa mahdollisimman korkean vaatimustason.

Japani on EU:n toiseksi suurin kauppakumppani Aasiassa Kiinan jälkeen, ja kaupan kokonaisarvo oli 135 miljardia euroa vuonna 2018. Osapuolet ovat edelleen sitoutuneet tiivistämään investointisuhteita entisestään tekemällä lähitulevaisuudessa erillisen investointisuojasopimuksen, johon on tarkoitus sisällyttää sijoittajansuojaa ja investointisuoja koskevat normit sekä riitojenratkaisumekanismi. EU ja Japani saivat päätökseen tietosuojan riittävää tasoa koskevat neuvottelut 17. heinäkuuta 2018. Ne tekivät 23. tammikuuta 2019 päätöksen toistensa tietosuojajärjestelmien tunnustamisesta "samanarvoisiksi" ja loivat maailman suurimman alueen, jolla data liikkuu turvallisesti.

EU:n ja Japanin 26. huippukokous pidettiin 25. huhtikuuta 2019. Kokouksessa keskityttiin ilmastomuutokseen, alueelliseen turvallisuuteen ja kauppaan sekä kahdenvälisen suhteen tilaan.

E. Korean tasavalta (Etelä-Korea)

EU:n ja Etelä-Korean suhteet saivat alkunsa yhteistyöstä ja keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa vuonna 1997 tehdystä sopimuksesta. Nykyään Korean tasavalta on yksi EU:n kymmenestä strategisesta kumppanista maailmanlaajuisen turvallisuuden, talouden, ympäristön ja kansainvälisen yhteistyön alalla. EU:n ja Etelä-Korean kahdenvälinen kauppa on kasvanut merkittävästi, ja vuonna 2018 sen arvo oli yli 100 miljardia euroa. EU on merkittävä investoija Etelä-Koreassa: sen suorien ulkomaisten sijoitusten kanta oli 51 miljardia euroa vuonna 2017.

Etelä-Korean tiede- ja teknologia-ala on maailman edistyneimpiä. Alalla pyritään keskittymään innovointiin, ja sen saavutukset robotiikassa ja tekoälyssä ovat vaikuttavia, mikä avaa uusia mahdollisuuksia lisätä tiede- ja teknologiayhteistyötä EU:n kanssa.

Etelä-Korean talous on pitkälle digitalisoitu, ja maa kehittää kansallista kyberturvallisuusstrategiaa sen jälkeen, kun siihen kohdistui tietomurtoja ja hyökkäyksiä, jotka vaikuttivat miljooniin ihmisiin ja virallisiin sivustoihin. Pohjois-Koreaa on syytetty useimpien vakavien kyberhyökkäysten suunnittelusta. EU:n ja Etelä-Korean välinen yhteistyö kyberuhkien alalla on lisääntymässä.

Koreoiden väliset jännitteet olivat erittäin suuret vuonna 2017, jolloin Pohjois-Korea jatkoi aseiden testaamista. Pohjois-Korean osallistuminen talviolympialaisiin helmikuussa 2018 Pyeongchangissa oli suhteen käännekohta. Korean tasavallan presidentti Moon Jae-in pyrkii lieventämään jännitteitä vuoropuhelulla ja luottamusta lisäävillä toimilla. Kolme ydinaseeriisuntaa koskevaa Koreoiden välistä huippukokousta järjestettiin huhtikuun ja syyskuun 2018 välisenä aikana. EU tukee Korean ydinasekriisin diplomaattista ratkaisemista.

Maaliskuussa 2017 Etelä-Korean perustuslakituomioistuin vahvisti edellisen presidentin Park Geun-hyen syytteen asettamisen. Demokraattipuolueen johtaja

Moon Jae-in valittiin presidentiksi toukokuussa 2017. Uusi hallinto toteuttaa kunnianhimoista talousohjelmaa ja kasvattaa julkisen talouden menoja ja harjoittaa uudelleenjakoon perustuvaa sosiaalipolitiikkaa.

Parlamentin ulkoasiainvaliokunnan valtuuskunta vieraili Japanissa ja Etelä-Koreassa huhtikuussa 2018 tarkoituksenaan syventää niiden strategisia kumppanuuksia ja parlamentaarista ulottuvuutta.

EU:n ja Etelä-Korean yhdeksäs huippukokous järjestettiin 19. lokakuuta 2018 Brysselissä. EU ja Etelä-Korea keskustelivat kahdenvälisen ohjelman laajentamisesta ja laajemmista haasteista, jotka liittyvät globaaliin ja alueelliseen turvallisuuteen sekä rauhaan ja joukkotuhousoseiden leviämisen estämiseen.

F. Korean demokraattinen kansantasavalta (Pohjois-Korea)

EU noudattaa suhteissa Korean demokraattiseen kansantasavaltaan (Pohjois-Korea) ”kriittistä lähentymispolitiikkaa”, jossa painostus pakotteina ja muina toimenpiteinä yhdistetään siihen, että viestintäkanavat pidetään avoimina. Kahdenväliset suhteet ovat vähäiset, ja EU:lla ei ole kahdenvälisiä poliittisia tai kauppasuhteita Pohjois-Korean kanssa. Humanitaarista apua lukuun ottamatta EU:n kehitysyhteistyöhönkin – joka koskee lähinnä elintarviketurvaa – vaikuttavat poliittiset näkökohdat, YK:n pakotteet ja muut rajoitteet. Parlamentti on antanut useita päätöslauselmia, joissa tuomitaan Pohjois-Korean ydin- ja ohjusohjelmat, ja ilmaissut syvän huolestumisensa ihmisoikeustilanteen heikkenemisestä Pohjois-Koreassa.

Täydentääkseen ja vahvistaakseen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmia (2270, 2321, 2371, 2375 ja 2397) [EU on moneen kertaan laajentanut Korean demokraattisen kansantasavallan vastaisia pakotteita](#) ulottamalla investointeja koskevan kiellon koskemaan rahoituspalvelujen ja liikenteen lisäksi muita toimialoja. Niihin kuuluvat tavanomaisiin aseisiin liittyvä teollisuus, metallurgia, avaruusteollisuus ja tietokoneisiin liittyvät palvelut sekä kaivostoimintaan ja valmistukseen liittyvät palvelut kemianteollisuuden, kaivostoiminnan ja jalostusteollisuuden toimialoilla. Huhtikuussa 2018^[2] EU lisäsi yhden henkilön ja 21 yhteisöä luetteloon yhteisöistä, joihin kohdistetaan Korean demokraattista kansantasavaltaa koskevia rajoittavia toimenpiteitä niiden osallistuttua laittomaan kaupankäyntiin ja toimiin, joilla helpotetaan pakotteiden kiertämistä. YK:n luettelossa on tällä hetkellä yhteensä 80 henkilöä ja 75 yhteisöä, ja lisäksi EU on itsenäisesti määrännyt pakotteita 59 henkilölle ja yhdeksälle yhteisölle.

Pohjois-Korea osallistui yhdessä Etelä-Korean kanssa helmikuussa 2018 Pyeongchangissa järjestettyihin talviolympialaisiin, joiden jälkeen järjestettiin huhtikuussa, toukokuussa ja syyskuussa 2018 kolme Koreoiden välistä huippukokousta. Tämä historiallinen edistysaskel osoitti, että näiden kahden kansakunnan yhteisenä etuna on tavoitella liennytyä ja rauhaa Korean niemimaalla.

Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen ensimmäinen huippukokous järjestettiin 12. kesäkuuta 2018 Singaporessa. Pohjois-Korean presidentti Kim Jong-un ja Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump sopivat 12. kesäkuuta 2018

---

[2]<http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/04/06/north-korea-eu-aligns-its-restrictive-measures-with-latest-un-sanctions/>

antamassaan yhteisessä julkilausumassa luovansa uudet suhteet Koreoiden välisessä huippukokouksessa huhtikuussa 2018 allekirjoitetun Panmunjomien julistuksen pohjalta. Pohjois-Korea sitoutui työskentelemään täydellisen ydinaseriisunnan aikaansaamiseksi Korean niemimaalla. Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen toinen huippukokous järjestettiin Hanoissa (Vietnam) 27. ja 28. helmikuuta 2019, mutta ydinaseriisunnasta ei päästy sopimukseen. Presidentti Trump ilmoitti, että hän on valmis jatkamaan neuvotteluja Kim Jong-unin kanssa.

Jorge Soutullo / Ulrich Jochheim
05/2019

